

Anders Mondrup
Avlsdirektør
Roskilde

Tør og tidlig høst i 2018

Vi har i år haft en fantastisk sommer med sol og varme, som vi har nydt - ikke mindst på baggrund af den kølige og våde sommer vi havde sidste år. Men samtidig har maj-juli med i gennemsnit 60 mm nedbør været den tørreste, som DMI har registreret. Varmen har sat sine spor på årets høst og vil gøre det samme på næste års høst

Lange perioder uden nedbør kombineret med varme og sol dræner jordens vandkapacitet, og den begrænsende faktor for afgrødernes vækst bliver adgangen til vand. Allerede i maj fik vi de første varsler om, at manglen på regn havde konsekvenser. Tørkepletterne indfandt sig gradvist på de lavere boniteter og bredte sig langsomt men sikkert. De tørkestressede afgrøder reagerede stærkere på vækstreguleringen end normalt, og vejrforholdene skabte en naturlig vækstregulering i form af korte strå. Blomstringen, frødannelsen og modningen blev rykket frem i kalenderen.

Derfor var vi allerede i gang fra midten af juni med at skårlægge de tidligste frøafgrøder og høsten blev den tidligste nogensinde. Derfor frygtede vi også, at det kunne gå alvorligt galt med vores frøhøst. En uge ind i august har vi modtaget 15 pct. af høsten på vores afdelinger, og vi kan begynde at se omridset af frøudbytte i de enkelte arter. Prognosen kan og vil ændre sig, efterhånden som rensesæsonen skrider frem.

Relative udbytter 2018 i forhold til de seneste fem års gennemsnitsudbytte

	Udbytte relativt til fem års gennemsnit
Hvidkløver	95
Alm. rajgræs	85
Hybrid rajgræs	75
Ital. rajgræs	90
Rajsvingel	75
Rødsvingel	95
Bakkesvingel	75
Strandsvingel	90
Hundegræs	100
Engrapgræs	65

Som tallene viser, har tørken sat et markant aftryk i arter som engrapgræs, bakkesvingel og rajsvingel, mens hvidkløver, rødsvingel og hundegræs er mindre påvirket. Dog er der store variationer fra mark til mark, og i alle arter er der marker, der er løbet tør for vand for tidligt, og som derfor giver alt for lidt.

Nogle avlere er meget hårdt ramt af tørken, mens andre høster gode udbytter. Så samlet set har frøhøsten et udbytt niveau, der er bedre end, hvad vi havde frygtet før høst.

Tungt og tørt frø

Frøvarerne er karakteriseret ved at have høje rumvægte og lave vandprocenter. Råvaren indeholder i gennemsnit 10 pct. og otte pct. vand for henholdsvis græs og kløver, og vi har fået frø ind med vandprocenter helt ned til 4,2. De mange solskinstimer har givet stor kernefyldte, så de enkelte frø er blevet lidt tungere. Det betyder eksempelvis at vi kan have 800 kg rødsvingel Maxima i en lagerkasse mod normalt 650 kg.

Det tunge og tørre frø løber godt gennem rensesmaskinerne, og de fyldte lagerkasser er omkring 10 pct. tungere end normalt. Det er endnu for tidligt at sige noget om spireevne og renhed i frøet.

Alle frøpartier har en flot lys farve og dufter fantastisk godt. Billedet t.v. viser frø af ital. rajgræs fra 2017 og t.h. en tydeligt lysere frøvare fra 2018

Udlæg af engrapgræs i ærter. Bladene er sortgrønne og udtørrede og trænger voldsomt til regn

Tørken er meget kritisk for udlægsmarkerne

Mens 2018-høsten er kommet godt i hus er frøhøsten i 2019 mere usikker. Vi har allerede udlægsmarker, der er opgivet, mens andre bogstaveligt talt hænger i en tynd tråd. Der skal nedbør til for at få udlægsmarkerne til at overleve, så de kan komme i vækst og nå at få en passende udvikling i efteråret. Derfor vil genhøst i nogle tilfælde være et alternativ til et mislykket udlæg, så vi kan forsyne markedet.